

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ

«Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти»

Збірник матеріалів
X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
з міжнародною участю
(12 грудня 2024 року, м. Біла Церква)

Частина 1

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАЛН УКРАЇНИ

КАФЕДРА
ПЕДАГОГІКИ,
ПСИХОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

**X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ
НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ У СИСТЕМІ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

12 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

м. Біла Церква

БІЛА ЦЕРКВА – ЛОМЖА 2025

*Рекомендовано Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України
(протокол № 1 від 28.01.2025 року)*

Рецензенти:

Коваленко Оксана Анатоліївна – директор Центру міжнародної освіти, професорка кафедри англійської філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, докторка педагогічних наук, професорка;

Коссова-Сіліна Галина Олександрівна – завідувачка кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, кандидатка педагогічних наук.

Упорядники:

Герасименко Юлія Сергіївна, завідувач кафедри педагогіки, психології та менеджменту, доктор економічних наук, професор;

Фурс Олег Йосипович, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту, кандидат психологічних наук, доцент;

Грибовська Юлія Миколаївна, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту, кандидат економічних наук, доцент;

Іренеуш Жуховскі, ректор Міжнародної Академії Прикладних Наук в Ломжі, доктор інженер, професор MANS. Республіка Польща;

Зоя Павлівна Шарлович, кандидат педагогічних наук, ад'юнкт Міжнародної Академії Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща.

Редакція:

Юлія Герасименко, Іренеуш Жуховський, Зоя Шарлович

Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / упорядники: Ю.С. Герасименко, О.Й. Фурс, Ю.М. Грибовська, І. Жуховський, З. Шарлович. За заг. ред. Іренеуш Жуховський, Ірина Кучеренко, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025, 281 с.

**ISBN
DOI**

Збірник укладено на основі матеріалів учасників X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти». Співorganizаторами конференції виступили: Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Польща), Філія АТ «НЦПК «Єрлеу» Інституту підвищення кваліфікації педагогічних працівників у Жамбильській області (Казахстан), Тбіліський центр з підготовки й перепідготовки водіїв автотранспорту (Грузія), Національний університет «Запорізька політехніка», Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету (м. Київ), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя).

Під час проведення конференції було обговорено актуальні проблеми розвитку психолого-педагогічної компетентності педагогічних працівників в умовах воєнного стану, зарубіжний досвід підготовки конкурентоспроможних фахівців, формування готовності педагогів до інноваційної діяльності в системі неперервної освіти, організацію освітнього процесу на основі особистісно-орієнтованого та самокерованого навчання, використання цифрових технологій у підвищенні кваліфікації фахівців, удосконалення сучасних моделей професійного розвитку педагогів і психологічний супровід освіти дорослих, а також питання інтеграції інноваційних підходів до навчання у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, здобувачів освіти, аспірантів, молодих науковців та всіх, хто цікавиться питаннями професійного становлення й підготовки сучасного компетентного фахівця. За зміст і достовірність поданих матеріалів відповідають автори тез.

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та стиль викладу основного матеріалу

Видавництво: MANS w Łomży

© Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти, Україна, 2025;

© Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща, 2025.

Івах С.С. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ.....	171
Карабін О.Й. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	173
Катренко Л.В., Шаламов М.А. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	177
Квятковська А.О. ВІД ДИСТАНЦІЙНОГО ДО ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ: ОПТИМАЛЬНІ МОДЕЛІ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ.....	180
Керницька Л.В. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА: СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	183
Кириченко А.Л. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	188
Кириченко А.Л. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВОЄННОГО ЧАСУ НА НАВЧАННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ.....	191
Кищук О.В., Сус Н.М. САМООРГАНІЗАЦІЯ ЧАСУ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.....	195
Клименко А.А. ІНКЛЮЗІЯ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ОСВІТУ.....	198
Клименко А.А. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	202
Клюс О.С. ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З РІЗНИМ РІВНЕМ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ.....	207
Ковальчук І.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПІДТРИМКИ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РОЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРАВ ЗДОБУВАЧІВ.....	210
Комеліна О.В. ПСИХОЛОГІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ: НОВІ КОНТЕКСТИ.....	214
Кошіль О.П., Хоменко О.О. СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ОСВІТНЬОЇ МОТИВАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	217

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Карабін О. Й., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Нині самостійна робота майбутніх учителів інформатики в умовах неперервної освіти набуває особливого значення, оскільки забезпечує гнучкість, індивідуалізацію навчання, адаптацію до сучасних викликів інформаційного суспільства та є одним із важливих компонентів професійної підготовки майбутніх фахівців у системі неперервної освіти. Невипадково організація самостійної роботи у системі неперервної освіти зорієнтована на удосконалення базових і спеціальних знань, розвиток практичних навичок, посилення педагогічної майстерності, підвищення інтересу до удосконалення фахових навичок викладання методики інформатики в школі, науково-дослідницької діяльності. Поряд з тим самостійна робота суб'єктів освіти сприяє їх розвитку, постійному самовдосконаленню, професійній адаптації та інтеграції інновацій в освітній процес, надбанню умінь постійно оновлювати знання та вдосконалювати фахові компетентності у швидкозмінній сфері інформаційних технологій.

У дослідженні К. Осадчої обґрунтовано, що «самостійна робота є основою для формування необхідності постійного поповнення своїх знань, готовності до самоосвіти засобом її реалізації. Розкриття суті самостійної роботи сприяє аналіз структури самостійної діяльності. У ній передбачаються такі компоненти, як: виділення мети діяльності, визначення предмета діяльності, вибір засобів діяльності, а також виконання практичних дій і самоконтроль, аналіз результатів дій, їх співставлення з наміченою ціллю» [1]. У цьому контексті, М. Солдатенко

зазначає, що однією з найважливіших складових самостійної роботи є «пізнавальна діяльність, сформованість якої, виходячи з аналізу психолого-педагогічної літератури, залежить від цілої низки факторів. Серед них варто виокремити такі: вміння планувати навчальний процес та організувати самостійну діяльність, мотивація навчання та розуміння важливості засвоєння професійних знань, формування відповідних умінь та навичок, рівень сформованості пізнавального інтересу, вміння чітко формулювати проблему та знаходити шляхи її розв'язку» [5, с. 25].

У нашому бачення в сьогоденних реаліях освітнього процесу самостійна робота майбутніх учителів інформатики у системі неперервної освіти зумовлює:

- розвиток професійних компетентностей (розширення вмінь працювати з сучасними інформаційними технологіями, опанування інноваційних методів викладання інформатики у закладах освіти, удосконалення навичок програмування, алгоритмічного мислення та аналізу даних);

- формування навичок самостійного навчання (поглиблення здатності шукати, аналізувати та використовувати інформацію; посилення самоорганізації та планування власного навчального процесу; зніціювання удосконалення критичного мислення та вміння вирішувати завдання);

- підготовку до професійної діяльності (грунтовного виконання практичних завдань, що моделюють реальні освітні ситуації; вирішення педагогічних та технічних кейсів, пов'язаних із використанням цифрових технологій в освіті; удосконалення компетенцій розроблення авторських навчально-методичних матеріалів із використанням цифрових інструментів).

Самостійна роботи майбутніх учителів інформатики включає:

- поставлені цілі, форми, методи і засоби організації процесу в межах закладу освіти;

- надбання самостійної навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням освітньої мети конкретної навчальної ситуації;

- набуття умінь і навичок аналізу, синтезу навчального матеріалу;
- уміння кожного майбутнього фахівця самостійно мислити і діяти;
- наявність доступу навчально-методичної та наукової літератури, електронних бібліотек, електронних навчальних курсів, архівів, каталогів, можливість дистанційного режиму консультації з кваліфікованим професорсько-викладацьким складом;
- активізація самоаналізу, самоосвіти, самовдосконалення майбутнього педагога.

Наголосимо на тому, що контроль самостійної роботи майбутніх учителів є ключовим інструментом забезпечення якості освіти. Він дозволяє оцінити рівень засвоєння матеріалу, виявити прогалини в знаннях і спрямувати навчальний процес на досягнення поставлених цілей.

В умовах розвитку цифрових технологій ефективний контроль потребує інноваційних підходів, які відповідають сучасним освітнім стандартам. Важливо системно та об'єктивно проводити належну оцінку результатів навчання відповідно до вимог освітніх програм, здійснювати моніторинг у засвоєнні теоретичних знань і практичних навичок, а також сприяти формуванню відповідальності та самоорганізації.

Утім ефективний контроль самостійної роботи майбутніх учителів інформатики сприяє підвищенню якості навчання та розвитку професійних компетентностей. Критеріями ефективного контролю самостійної роботи майбутніх учителів виступають:

- мотиваційність (завдання і способи оцінювання мають заохочувати здобувачів освіти до роботи);
- об'єктивність (використання чітких і прозорих критеріїв); гнучкість (адаптується до змін освітнього процесу);
- регулярність (своєчасність проведення контролю тощо).

Використання сучасних методів і технологій дозволяє зробити цей процес

ефективним і мотивуючим, підвищуючи готовність студентів до професійної діяльності. Так, інструментами для ефективного контролю можуть виступати:

- цифрові платформи: тести, завдання автоматизованого зворотного зв'язку;
- аналіз практичних завдань (перевірка рішень, проєктів або інших робіт, які студенти виконують самостійно; приведення критичного мислення через аналіз власних і чужих робіт);
- хмарні сервіси (спільна онлайн робота, зберігання, обмін освітніми матеріалами; спеціалізовані програми для перевірки завдань).

Вважаємо, що контроль самостійної роботи майбутніх учителів інформатики повинен проводитися регулярно, включати всі етапи освітнього процесу і відображати динаміку навчальних досягнень, використовувати прозорі критерії оцінювання, що дозволяють уникнути суб'єктивності. Відтак контроль самостійної роботи майбутніх фахівців має стимулювати їх до активної роботи із врахуванням здібностей, особливостей, темпу навчання кожного студента.

Таким чином, підвищення якості контролю самостійної роботи майбутніх учителів інформатики у системі неперервної освіти спрямована на успішне надбання майбутніх фахівців умінь самостійно мислити, працювати, знаходити конструктивні дії, розвивати розумові здібностей у виконанні професійних завдань, розвиток професійних компетентностей і формування навичок самостійного навчання.

Список використаних джерел:

1. Осадча К. П. Формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики у процесі вивчення фахових дисциплін : дис. д-ра пед. наук, Вінницький державний педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ, 2009. 605 с.

2. Карабін О. Й. Особливості сучасного стану інформаційного середовища в вищих навчальних закладах. *Збірник наукових праць Херсонського держ. ун-ту.*

Сер.: Педагогічні науки. Херсон, 2009. Вип. ЛІ. С. 440–443.

3. Карабін О. Й. Формування готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі: дис. канд. пед. наук. :13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, 2013. 274 с.

4. Карабін О. Й., Шуль М. В. Формування цифрових компетентностей здобувачів освіти в контексті нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2020. № 29, т. 1, С. 140–144.

5. Солдатенко М. М. Деякі особливості науково-пізнавальної діяльності майбутніх учителів. *Науковий вісник Миколаївського державного університету*. 2008. Вип. 20. С. 20–27.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Катренко Л.В., *практичний психолог-методист*

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Шаламов М.А., *викладач першої категорії*

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Психіка людини здатна адаптуватися під будь-які складнощі, але кожен день бойових дій в нашій рідній країні пережити надзвичайно складно. У цей непростий час варто підтримувати себе, рідних та близьких. Це життєво необхідно для того, щоб зберегти здоров'я як фізичне, так і психічне.

Після емоційних навантажень, психіка поступово стабілізується і всі розуміють, що йде війна. Ми думаємо про те, що буде далі, як діяти в новій ситуації, що склалася.